

19. april 2016

Trykket i

Dagens Næringsliv 18. april 2016

Skivebom i politisk råd

Sverre Diesen er uovertruffen i forsvarsøkonomi, men hvor står han som politisk rådgiver?

Tidligere forsvarssjef Sverre Diesen redegjør meget pedagogisk for de økonomiske sammenhengene som fører til svekkelse av forsvaret når forsvarsbudsjettene ikke følger den reelle kostnadsutviklingen (DN 14. april¹). Ettersom kostnadsutviklingen for forsvarsutgifter typisk følger bnp-utviklingen må forsvarsbudsjettet over tid holdes på (minst) en konstant prosentandel av bnp. Etter den kalde krigen har bnp-andelen av vårt forsvarsbudsjett vært stadig synkende, med det resultatet at de vedtatte planene stadig har vært underfinansiert, med nedbygninger og dårlig ressursutnyttelse som resultat. Som en konsentrert innføring i forsvarsøkonomi er Diesens innlegg uovertruffet.

Men når Diesen skal bringe sitt økonomiske budskap inn i politikken går det galt. Veldig galt. Diesen skriver: «Om denne bnp-andelen skal være to prosent, 1,3 prosent som i dag eller noe midt imellom er således ikke avgjørende, ei heller om budsjettet i utgangspunktet er på 40 eller 50 milliarder. Det avgjørende er at regjeringen, når den har bestemt seg for nivå og laget et forsvar i samsvar med det, lar budsjettene vokse i takt med kostnadsutviklingen ...» Alvorlig talt, general, dette lyder som nødrops fra en planstabs indre.

Spørsmålet er: Hvor står den tidligere forsvarssjefen som politisk rådgiver i dagens skjebnesvangre forsvarspolitiske valg? Forholdet er jo at dagens 1,3 % av bnp ikke er tilstrekkelig til å opprettholde et minimum førstelinjeforsvar, som igjen er NATO-medlemskapets fundament. Et minimum førstelinjeforsvar – i praksis å tette hull og mangler i dagens vedtatte forsvarsstruktur – vil kreve en gradvis budsjettøkning til «noe midt imellom», faktisk til omkring 1,8 % av bnp. Ytterligere meget betryggende moderniseringer vil kunne gjennomføres om budsjettene økes videre til omkring 2 % av bnp. Og så kan vi etter hvert trekke inn viktige men i denne sammenheng underordnede spørsmål som riktig balanse mellom internasjonale operasjoner og nasjonal beredskap, justering av styrkestrukturen i lys av teknologisk utvikling og internasjonalt samarbeid, osv.

Men dagens sentrale og meget dramatiske politiske utfordring er altså om forsvarsbudsjettene skal økes slik at vi kan holde et nasjonalt førstelinjeforsvar, slik de vedtatte planene forutsetter. Høyres landsmøte ga et klart svar på dette. Så spør det hva de øvrige partiene mener, og hvilken innflytelse Høyres landsmøte har på regjeringens politikk. Det siste vil den kommende proposisjonen vise.

¹ <http://www.dn.no/meninger/debatt/2016/04/13/2147/Forsvaret/treffer-litt-ut-til-hyre>